

Folkomröstning om folkomröstning

Vid flera tillfällen, bland annat i radiodebatten för en månad sedan, har påpekats att en rådgivande folkomröstning lämpligen kunde anställas i frågan huruvida en beslutande folkomröstning borde möjliggöras genom en författningsändring. Den socialdemokratiska taktiken i folkomröstningsdebatten under den senaste tiden ger ytterligare stöd och aktualitet åt denna tanke. Man deklarerar inom det största regeringspartiet sin allmänna sympati för en utvidgning av folkets makt, samtidigt som man energiskt drar fram alla rimliga och orimliga argument mot de konsekvenser som denna sympati borde leda till.

Ett positivt förslag om att riksdagen enligt nu gällande bestämmelser borde rådfråga folket i saken skulle åtminstone bidra till att skingra dimbildningen. Skall regeringen gå emot själva förslaget, alltså hävda att folket inte bör tillerkännas rätt att yttra sig om en sådan utvidgning av folkmakten som gör beslut genom väljarna i vissa fall möjliga? Eller skall regeringspartierna gå med på denna princip, men vid den följande folkomröstningen uppmana väljarna att inte

rösta för ökat folkligt inflytande? Eller skall man rent av, om väljarna — såsom alla opinionsundersökningar gör sannolikt — röstar för en beslutande form av omröstning, förklara att folkmajoriteten, ledd av "primitiva instinkter", inte har någon vettig uppfattning och att man alltså inte bör ta hänsyn till dess önskingar? Det är ingen ny idé inom det härskande partiet, hur fantastisk den än skulle ha förefallit för några årtionden sedan; gång efter annan under sommarens debatt har socialdemokrater uttalat att endast en speciellt stark eller ihärdig eller eljest kvalificerad folkvilja bör bli bestämmande — uttrycksätt som tidigare varit den gamla Tryggerska och Lindmanska högerns monopol.

För oppositionspartierna borde det vara en hederssak, likaväl som en partitaktiskt tilltalande angelägenhet, att ställa ett sådant förslag. Menar man, och allt tyder på att så är fallet, allvar med sina krav på en starkare direkt folkstyrelse, så borde inför det största partiets sabotage en begäran om rådfrågning av väljarna te sig som den enda utvägen att driva denna stora reformtanke.